בה:

בפיקעא אורי ליה רבי אמי ואמרי לה רבי

אםי אורי ליה ליתי שב ביני אהלא יתולנא

וצייר ליה בחללא דבי צוארא וליכריך

עילויה נירא ברקא וממיש ליה בנמפא

חיורא וליקליה ובדר ליה עילויה אדהכי

והכי ליתי קשיתא דאסנא לינח פיקעא להדי

פיקעא וה"מ פיקעא עילאה פיקעא תתאה

מאי לייתי תרבא דצפירתא דלא אפתח

וליפשר ולישדי ביה ואי לא לייתי תלת

בפיקעא. פי׳ח טבעת של בית רעי ובלע"ז פיג"א: אורי ליה. מבית הלואר של חלוק כשעושין לה פה: נירא ברקא. לינ"א של שיער

בהמה: וטמיש. וטובל: אדהכי והכי. בעוד שהוא מחזר אחר סמנים הללו: קשייתה דחמנה. גרעין של פרי הסנה בטניםש הגדילים בסנה ומלאין גרעינין: פיקעה להדי פיקעה. סדק של גרעינין נגד סדק שבנשרו: פיקעא עילאה. הנראה מבחוץ למעלה ויכול לדבק שם חותו חפר: פיקעה תתחה. בפי הנקב מלמטה: מרבא דלפירתא דלא אפחת. חלב שעירה שלא ילדה: ולפשר. ימחהו באור וימשחהו בו כדמתרגמינן נמסי פשר: טרפא דקרא דמייבשי בטולה. עלי דילועין שנתייבשו בלל: משקדי חלווני. לימ"ץ בלע"ז מין חלוון: משח קירה. שמן זית ושעוה טרופין יחד: ולינקוט בשחקי דכיתנה בקייטה. יתכסה בשחקים של פשתן בקין שלא יתחמם יותר מדאי: ודעמר גופנא. בגדים של למר גפן שהן חמים: שקייני. משקין: ברחת. שם לחן: ברחת קרחת. שאינה מסורבל בלמר כרחל: אמללא. גחלים לוחשות: חיפושתא. אשקרבו"ט ובלשון כנען קרוקי"ם: גמלנימא. גסה והוא הנטו"ן: פחילה דאספסחא. עלה ארוך של שחת ירק של חטין: שופתה (ו) דשומה. בית יד של שום והן עלין היבשים שהן נאחזין בהן. שופתא לשון אחיזה כדאמרינן בגיטין (דף לב.) שופתא דקופינא דמרא רפיא: ברקא. כמו נירא ברקא [לעיל] שער של לייל"א: וניסלי בהו נורא. יבעיר בהן האור: ונוהר מויקה. לה יתן חזנו לרוח: ונשקול חדת ונינח חדת. כשיטול זו מן האזן יתן את זו עד שיכלו כולן: אודרא דנדא. מוכין הלבועים בלבע שקורין פויילי"ד: דלא משקף. אינו חבוט בשמןי לנפלו. משקף לשון עלה נדף (ויקרא כו) טרפא דשקיף נחבט: גובתה דקניה בר מחה שנין. שפופרת של קנה ישן שנתלש הרי מאה שנה: מלחה גללניתה. מלח של חבן הדומה לשיים בלע"ז שליימ"ה: רטיבה ליבשהה ויבשתה לרטיבה. כל הרפוחות הללו

אישתא כולהו בי בני סכנתא חמה לחמה (יי וסילקא "לצינא וחילופא סכנתא הרפוחות שיש בהן דבר לח כגון מיח חמימי לעקרבא וקרירי לזיבורא וחילופא סכנתא חמימי לסילוא וקרירי דכוליתא ומשח קירא וכיולא בהן לחםפניתא מעלין לאחן יבשה שיש לו חולי ואינה מוליאה לחה ורפואות של יבש כגון גובתא דקניא ומילחא גללניתא לאודנא רטיבא המוליאה לחה: מעלין אונים. גידי אונים פעמים שיורדין למטה ומתפרקין הלחיים ולריך להעלותן ויש סכנה בדבר: אבל לא בסס. הואיל ואפשר ביד: מיורף וריף. ⁰ עושה חבורה ויש חילול שבת יותר אבל קשירת סם אין שם חילול דאורייתא: שמרדה. שרולה ללאת כאדם המורד ויולא: אבל מישחק ואיחויי דרך רשות הרבים לא. דלאו סכנת נפשות אלא סכנת עוורון: אפילו מישהק ואיסויי כו'. כדאמרינן לקמן שורייני דעינא בליבא חלו מאור העין מעורין ואחוזין בטרפשי הלב: ה"ג מאן דליית ליה ליהודה מחיל שבי. השומע דבריו ומקבלם יחלל שבת: לדידך אסיר. שאתה אסרת וערערת על דברי: וכי מדידי הוא. מדעתי הייתי אומר דבר זה שמחית על ידי: דמר שמואל היא. ממנו היבלתיה: דקדהא. אשלפי״ר לשון כקדוח אש (ישעיה סד) חמימות: ה״ג מוסר לכוחלה בשבם מ״ט שורייני דעינא באובנסא דליבא סלו: כגון מאי. על איזה חולי העין מחללין שבת: רירא. נוטפת עינו רירא בלע"ז קלייר"א: דילא. אישפוננ"ע לשון נעילה ותחיבה: קדהא. חמימות: **מחלם אוכלא.** בתחלת החולי: **סוף אוכלא.** שכבר נתרפא ועדיין קודחת מעט: **ופלוחי עינא.** שבא לכוחלה כדי להאיר מראית עינו: זיבורא ודחרוי׳ סילוא וסימטא וראב עינא ודאסי עלה אישהא רולהו כי בני סרנהא. מי שיש עליו אחת מאלה שנשכתו לרעה או שנתחב קוץ בבשרו דחרזיה לשון מחרוזות של דגים (ב"מ כה), סילוא קוץ או שיש עליו סימטא קלו"ג ונכנס במרחץ באחת מכל אלה סכנתא היא: חמה לחמה. או לנון יפה לחולי חמה: וסילקא. מרדין: לויקא. לשחפת לוננת: וחילופא סכנסא. לפי שהלנון מוסיף עליו קור והתרדין מחממין: חמימי לסילוא. לריך לשרות המכה בחמין והא דאמרינן לעיל סילוא בי בני סכנתא היכא דרחיץ כל גופו בי בני שמחמם כל גופו:

מוספניתת נפתחה רחמה כלומר עדיין לא ילדה: ר' אבהו חש באודניה אורי ליה ר' יוחנן מייא דכולייתא דברחא נקרעיה שתי וערב לינחיה אמללא דנורא והנהו מיא דצילי מינה לא קרירי קרירי ולא חמימי חמימי אלא פשורי דלא איברי כוליתא עורק את אדרו אבוח ווש באורנה אחר להדרי אותן מיא דכוליות נקוליה שני עוב לינויה ממלא דבור אם אל אורנא: איר מינו לעקי על איר מותם היא דביל מעם במדי לביד אבל לא בסם. איכא דאמרי בסם די מדי מדי דייף כלומר נגיעת היד קשה היא שודופת: אמר [רב זוטרא בר טוביא] משמיה דרב עין שמרדה מותר לכוחלה בשבת וסיכוה היא דרא ההיא אמתא אלא לאורנא: איר שמראל בשבת. ומייתיי דרך רשות הרבים שרי: רב יהודה שרא למיכחל עינא בשבתא וכר. דרש מר שמואל עין שמרדה מותר לכוחלה בשבת וסייתיי דרך רשות הרבים שרי: רב יהודה שרא למיכחל עינא בשבתא ורכי בדי מורת ריר וכואבת כאילו נועצין דבר בעינא ואתי דמא בי מר שמואל דקדיחא לה עינא צווחה בשבת ולא אשנח בה חד ופקעא עינא והני מילי בתחלת אוכלא כגון רירא דיצא דמא ורמעתא וקידחא פי מוררת ריר וכואבת כאילו נועצין דבר בעינא ואתי דמא ודמעתא ומעלה חמות כדכתיב כי אש קדחה באפי וגר׳ והוא בתחלת אוכלא מחללין עליה השבת אבל בסוף אוכלא ופצוחי עינא לא: אמר רב יהודה מי שהכתו זיבורא וכן מי שהכילו דברים קרים וחילופא סכנה עין וכן מי שהקיו דם לכל אלו הדברים להכנס בבית מרחץ סכנה היא. חמא לחמא פי׳ וסילקא לזיקא. מי שעקצו עקרב ראוי להאכילו דברים להכנס בבית מרחץ סכנה היא. חמא לחמא פי׳ וסילקא לזיקא. מי שעקצו עקרב ראוי להאכילו דברים לכל אלו הדברים להכנס בבית מרחץ סכנה היא. חמא לחמא פי׳ וסילקא לזיקא. מי שעקצו עקרב ראוי להאכילו דברים לכל אלו הדברים להכנס בבית מרחץ סכנה היא. חמא לחמא פי׳ וסילקא לזיקא. מי שעקצו עקרב ראוי להאכילו דברים לכל אלו הדברים להכל שלו

רפואה: שב ביני אהלא חולאנא. לשון שבע גרעינין אדומים כתולעת הנמלאים באהל שמכבסין בו כדתנן התם (שבת דף ג.) הבורית והאהל. א"נ סורייני בסמ"ך מלשון סייר (נססיה (חולין קה.) באובנחא (בי בבי"ת חולאנא לשון חולעת שני: בחללא דבי לוארא. חתיכות בגד שנוטלין

אינן שוות לכל חולי האון אלא אותן

א) תולענא. יעב"ץ, 3) [קדושין לא: וש"נ], 2) ולודהר יעב"ץ, 1) ולימלייה, 5) [שבת קכד:], ו) בילה כב., ו) [גיר לערוך בערך חס ז' ועי׳ לש״י ד״ה לזיקא נראה שגרסתו ג"כ היה כך], ה) [נ"א פי], ט) בס"א: בוטונ״ש, י) [שמות טח], כ) בשבט. יעב״ך, נ) [עי׳ רש״י יבמות עו. ד״ה מזרף וריף], **מ)** ובחגיגה ה. כתבו רש"י שלפנינו בחגיגה שם כתב מש"ה נקט זיבורא

הגהות הב"ח

ועקרבא דאמרינן במסכת ע"ז חמימי לעקרבא וכו"

והיינו כפי׳ ר״י דהכאז.

(א) גם' לייתי משקדי חלווני. נ״ב בערוך ערך משקר גורס משקרי וע״ש פירושו: (ב) שם ואמרי לה בי מדרשה: (ג) שם מרבה דחיפושתה. נ"ב תולעת השחורה ועיין בערוך: (ד) שם לייתי אודרא דנדא. נ"ב ס"א :דגדא ועיין נערוך: (ס) שם דההיא לממל: (ו) שם וסילקא ללינא. נ"ב ס"א לזיקא וכן בערוך ופי׳ תרדין לרוח שהיא בכריסו של אדם עכ"ל: (1) רש"י ד"ה שופתא דתומא בית יד של שום והן עלין. נ"ב אבל בפרק חולין משמע שהיא אמצעי של שום וכן פרש"י ע"ש דף קמ: (ה) תוספות ד"ה שורייני וכו' מאור העין מעורין ואחוזין בטרפשי הלב באובנתא כל"ל: (ט) בא"ר סייר נכסיה באובנתא. נ"ב ובמסכת נדה דף כ ע"ב איתא בחווני דלבא יתבי ומוונא הוא תרגום של חדר ר"ל חדר הלב והוא נכון:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] רש"י ד״ה חמה לחמה. נ"ב עי' בערוך ערך חס וממנו לקח רש"י פירושו ומשמע שם דגרים חמא באל״ף לבסוף:

לעזי רש"י

פיג"א. פי הטבעת. בוטונ"ש (בס"א). פירות אישקרבו"ט. חיפושית. מרומי"ם. הניטו"ן. שחרורית (מין פויליי"ד. צבע סגול. שליימ"א ןשי"ל יימ"א]. מלח הסלע (כגון מלח סדומית). אשלפי״ר [אישקלפי״ר]. להתחמם, ללקות בדלקת. קצייר"א [קציד"א]. ליחת

[אישפוינטי"ש]. כאבים

שוריני דעינא בליבא תלו. פ״ה מאור העין (ח) תלוי גטרפשי דליבא ולי נראה באובנתא דלבא תלו כלומר ראיית העין תלוי בהבנת הלב שורייני בשי"ן כמו (במדבר כד) אשורנו ולא קרוב

טוש"ע א"ח סימן שכח סעיף מג [וברב אלפס שבת פי"ד דף מג. ושם כל לשון הבנה כדאמרינן במרכבה (מגילה

כד:) באובנתא דליבא הוי חזי: חמימי לעקרבא וקרירי לזיבורא וחילופא סכנתא. מכאן

פי׳ מ׳ ר״י הא דאמרינן בפ״ק דחגיגה (דף ה.) ומלאוהו רעות רבות ולרות כגון זיבורא ועקרבא ששניהם לרות זו לזו שה"ה לעשות לו לה חמימי ולה קרירי ודלא 0 כפ״ה שפירש שעושות לו הרבה לרות ולפירושו קשה מה היה לו להזכיר אלו יותר מהאחרות:

מרפא קרא דמייבשי במולא וליקלי וליבדר עילויה ואי לא 🕫 לייתי משקדי חלזוני ואי לא מייתי משח קירא ולינקום בשחקי דכיתנא בקיימא ודעמר גופנא בסיתווא רבי אבהו חש באודניה אורי ליה ר' יוחנן ואמרי 😕 ליה בי מדרשא מאי אורי ליה כי הא דאמר אביי אמרה לי אם לא איברי כולייתא אלא לאודנא ואמר רבא אמר לי מניומי אסיא כולהו שקיינו קשו לאודנא לבר ממיא דכולייתא לייתי כולייתא דברחא קרחא וליקרעיה שתי וערב ולינח אמללא דנורא והנהו מיא דנפקי מיניה לישרינהו באודניה לא קרירי ולא חמימי אלא פשורי ואי לא לייתי [©] תרבא דחיפושתא גמלניתא וליפשר ולישדי ביה ואי לא למלייה לאודניה מישחא וליעבד שב פתילתא דאספסתא וליתי שופתא דתומא וליתוב ברקא בחד רישא וליתלי בהו נורא ואידך רישא מותבא באודנא וליתוב אודניה להדא נורא ויזדהר מזיקא ונישקול חדא וננח חדא לישנא אחרינא ואי לא לייתי שב פתילתא ביקרא ושייף לִיה מישחא דאספסתא ונייתי חד רִישא בנורא וחד רישא באודניה ונשקול חרא וננח חרא ויזדהר מזיקא ואי לא יי לייתי אודרא דנדא רלא משקיף וננח בה ולתלייה לאודניה להדי נורא יומיזדהר מזיקא ואי לא לייתי גובתא דקניא עתיקא בר מאה שנין יולימלחיה מילחא גללניתא ולקלי ולידבק וסימגך רטיבא ליבשתא ויבשתא לרטיבא אמר רבה בר זומרא אמר רבי חנינא מעלין אזנים בשבת תני רב שמואל בר יהודה ביד באבל לא בסם איכא דאמרי בסם אבל לא ביד מ"מ מזריף זריף אמר רב זומרא בר מוביה אמר רב עין שמרדה מותר לכוחלה בשבת סבור מיניה הני מילי הוא רשחקי סמנין מאתמול אבל משחק בשבת ואתויי דרך רשות הרבים לא א"ל ההוא מרבגן ורבי יעקב שמיה לדידי מיפרשא מיני' דרב יהודה אפילו מישחק בשבת ואתויי דרך רשות הרבים מותר רב יהודה שרא למיכחל עינא בשבת אמר להו רב שמואל בר יהודה מאן ציית ליהודה מחיל שבי לסוף חש בעיניה שלח ליה שרי או אסיר שלח ליה ®לכ"ע שרי לדידך אסיר וכי מדידי הוא דמר שמואל היא 🏵 ההיא אמתא דהואי בי מר שמואל דקרחא לה עינא בשבתא צווחא וליכא ראשגח בה פקעא עינא למחר נפק מר שמואל ודרש עין שמרדה ימותר לכוחלה בשבת מאי מעמא דשורייני דעינא באובנתא דליבא תלו כגון מאי יאמר רב יהודה כגון רירא דיצא דמא דימעתא וקידהא ותחלת אוכלא לאפוקי סוף אוכלא ופצוחי עינא דלא אמר רב יהודה זיבורא ודחרזיה סילוא וסמטא ודכאיב ליה עינא ואתי עילויה

:[סענין מז ג מיי שם פ״ב הלי ד טוש״ע שם סע״ט:

מו א ב מיי׳ פ״ב מהלכות שבת הלכה י ופכ״א הלכה לא סמג עשין סה

מוסף רש"י

רירא. שעושה ריר בני"ח והוא שקורין קליד"ח נלע"ז שהוא עושה ריר שמגליד תמיד (ביצה כב.). דיצא. פי' שנוקב כמו מחט כמו (חולין לג:) דן ניה מידי (ביצה שם). ידי (ביצה שם). שנקק"ל (שם). דימעתא. מלמעת תמיד (שם). וקידחא. לשון קדחה באפי, שורפת, והיא איתהלפיישו"ו מחלת החולי של כל אלו (שם). סוף אוכלא ופצוחי עינא. שקרוכ להתרפלות הוא ואינו כוחל אלא להגיה מאורו נחוח.

ותרדין. גלי"ן (ברכות נו:). ומי סיסין. תנשיל והרת. נולר כו (שם מד:) שהשליל כתוכה (שם נז:). ויותרת הכבד. אייבר"ש של בהמה (שם). ושחלים. מין מאכל (גיטין נו.). ותגלחת. אס מגלח שפוד .(:T) שלש הלכות רב מלכיו אמרן ולא רב מלכיא, מפני ששמותיהן דומין זה לזה ויש שמחליפין שמועה של וים שנתולים בנובב. זה בשל זה, נתנו בהם סימן לסדר השמועות (ביצה (בילה כח:) שפוד שללו בו בשר אסור לטלטלו, א"ר מלכיו א"ר אדא ושומטו ומניחו בקרן זוית, והיינו ראט, שפחות, משנה היא בפ' אע"פ (כחובות נט:) ר"א אומר אפילו הכניסה לו מאה וכו׳, אמר רב דאמתני קאי ולא קאמר מילתא באפי נפשה (שם). גומות. בנדה בבא סימן (נב.) ר' חלבו אמר רב לריך שיהא בעיקרן גומות, רב מלכיו אמר רב אדא בר בפ' אין מעמידין כו' והיינו מתניתא (שם). אפר

רבינו חנגאל

ההיא נקראת סקוטלי. פי׳ פרונקא שליח להודיע להזהר וכבר פרשנוהו בכמה מקומות. פי׳ חש בפיקעא מלשון בקיעה והיא פיקא כלו׳ מקום שנבקע בתחתוניות של אדם. לכודה פי׳ רוח שאוחזת האשה אחרי לידתה נקרא כודא. אכרתא ברוש. קשייתא דאסנא פי׳ גרעינים של סנה. צפירתא דלא אפתח צפורת שלא